

Inspektorat szkolny
w Radzynie

Do

Dzień 20. II. 1946 r.

Kierownikowi Państw. Szkół Powoz.

Nr. 273/46.

w powiecie

O t o l n i k Nr. 9.

1. Książki dla szkół powszechnych /Nr. 257/46/.

Wydawnictwo K. Ralskiego w Łodzi wydało podręcznik dla kl. V szkół powszechnych p. t. "Poznajmy przyrodę". Książka ta zawiera 90 stron tekstu, 95 rysunków i 1 tablicę. Cena książki wynosi 70 zł., rabat hurtowy 25 %. Książka ta zaprobowana jest przez Ministerstwo Oświaty. W druku są książki: 1/ Katedra, Jak kochał Jezusa, nauka religii dla kl. II szkół powoz. 2/ Jadwiga Kusiocka; Opowiadania ortograficzne dla kl. II, III i IV. 3/ D. Ochowska i Stan. Siemicki Przyroda nieożywiona dla kl. V i VI.

Zamówieniu na książkę "Poznajmy przyrodę" wykonuje Zarząd Wydawnictwa w kolejności po nałożeniu należności przekazem pocztowym.

2. Wprowadzenie programu pogadanek z prehistorii w kl. III i IV szkół powszechnych. /Nr. 203/46.

Zgodnie z zarządzeniem Ministerstwa Oświaty z dnia 24. I. 1946 r. Nr. VI. 142/46 polecam do planu godzin w II półroczu r. szk. 1945/46 w klasach III i IV szkół powszechnych wprowadzić naukę historii w postaci pogadanek z zakresu prehistorii realizowanych w/g podanego niżej programu w wymiarze 2 godzin tygodniowo, zgodnie z planami godzin podanym w podręczniku "Plany godzin i materiałów programowy na rok 1945/46 dla szkół powoz. 3.

Podręczniki prehistorii dr. Podkońskiej dla naucz. i dr. Przeworskiej dla ucznia ukazać się w druku z początkiem marca br. W druku są także tablice ścienne do nauczania tego przedmiotu.

W sprawach trudnych do realizowania programu można zwracać się korespondencyjnie do Poradni historycznej dla naucz. prehistorii, Warszawa, Ministerstwo Oświaty Departament VI.

Klasa III

Pogadanki prehistoryczne

Cele nauczania

Pogadanki prehistoryczne winny doprowadzić dziecko do zrozumienia:

1. jak wielkie znaczenie posiadał w życiu ludzkości ogień i w jaki sposób zdobywano go w najdawniejszych czasach;
2. jakie znaczenie miało wynalezienie narzędzi pracy oraz w jaki sposób i z jakiego materiału najdawniejsze narzędzia były sporządzane,
3. jak człowiek zdobywał pożywienie, odzież i dach nad głową,
4. jak człowiek przeszedł od wędrownego trybu życia do osiadłego.

Celem zadania pogadanek prehistorycznych ma ułatwić dziecku zrozumienie znaczenia pracy i życia gromady ludzkiej.

/o

P r o g r a m

- 1/ W jaki sposób dowiadujemy się o życiu człowieka z tych czasów kiedy jeszcze nie było pisma.
Dokumenty pisane i zabytki. Co nazywamy zabytkiem. Zabytki przedhistoryczne, narzędzia, broń, ślady mieszkań, groby i t.d. sposób ich wydobycia z ziemi/wykopaliska/. Czego nas uczą zabytki przedhistoryczne?
- 2/ Jak wyglądał świat w chwili, kiedy pojawił się człowiek.
Epoka lodowcowa: powstanie lodowców. Zmiany jakie lodowce pozostawiły na ziemi/wzgórza, jeziora, piaski, gliny i kamienie lodowcowe/. Zmiany roślinności. Zwierzęta epoki lodowcowej, mamut, nosorożec włochaty, niedźwiedź jaskiniowy, ren.
- 3/ Jak wyglądał najdawniejszy człowiek
Najwyższe zwierzęta ssące, małpy a człowiek pierwotny, Różnica między światem zwierzęcym a człowiekiem. Wygląd pierwotnego człowieka i zmiany jakie w nim zachodziły.
- 4/ Jak ludzie niecili i podtrzymywali ogień.
Najdawniejsze ślady ognia. Pierwotne sposoby niecenia ognia za pomocą tartaka i wiercenia. Krzemiono. Oświetlenie ognisko, racyno, pierwsze lampy.
- 5/ Jak pierwotny człowiek nauczył się polować na grubszą zwierzynę.
Pierwotny zbieracki tryb życia najdawniejszych ludzi. Powolne przejście do łowiectwa. Rozwinięte sposoby łowiectwa. Rozwinięte sposoby łowiectwa, nagonka i zasadzka. Pierwotne rybactwo.
- 6/ Broń i narzędzia pierwotnych myśliwych i rybaków.
Najdawniejsze narzędzia i broń z drzewa i kamieni. Krzemień: jego właściwości i znaczenie dla człowieka przedhistorycznego. sposób sporządzania narzędzi. Pojawienie się narzędzi kościanych.
- 7/ Wędrówka naszych jarzyn, owoców i zbóż.
Zbieranie roślin dziko rosnących przez kobiety ludów zbierackich i myśliwskich. Kobiety uprawiają pierwsze ogrody i de facto początek osiedlonego trybu życia. Dalejszy rozwój rolnictwa i początek uprawy zbóż.
- 8/ Jak z prostego kija rozwinął się pług.
Narzędzia zbieraczy - kij ostro zakończony. Pierwotne narzędzie rolnicze - motyka z drzewa lub rogu. Pierwotny pług radło rozwinięty z motyki.
- 9/ Historia garnka.
Naczynia ludów koczowniczych z masy li, kłupin dyni, skóry czy skóry. Garnek gliniany jest wytworem ludów osiadłych. Pierwotne sposoby lepienia garnka z płatów lub wałki glinianej. Kółko garncarskie. Zdobienie.

- 10/Jak naukowcy się piec i gotować. Historia zupy i chleba: polewka rzadka, bryja i placki - podpławyki. Pierwsze placki zwiazane z pojawieniem się stopy i prostych kamieni do mielenia. Pieczenie w popiele, pod garstkami i w paznokciach. Gotowanie i kłaczenie.
- 11/Jak człowiek oswoił zwierzęta i stał się pasterzem koczowniczym. Obrabianie zwierząt przez myśliwych i pierwotnych rolników. Pierwsze zwierzęta oswojone - pies i oswojenie bydła daje początek pasterstwu. Oswojenie konia i wielbłąda przyczynia się do dalszego rozwoju pasterstwa i koczowniczego życia na stepach.
- 12/Koń i wóz w życiu człowieka. Koło. Historia wozu/łyżwy i sanie, kamyk, wóz dwukolny i wóz czterokolny/. Wzrost obrzędowości. Zaprzęg bydła i koni ciągnący wóz. Zastąpienie konia do jazdy pod wierzch. Nowy środek i koniec. powoduje zbliżenie jeźdźców i promod ludzian do dróg.
- 13/Najdawniejsze domostwa człowieka. Jaskinia, schronienie od wiatru i prymitywny szkielet jako schronienie zbieraczy i plebotnych myśliwych. Szkielet stożkowaty i dom cylindryczny ludźmyśliwskich. Dom szwarcokątny rolników. Osady rybackie na tratwach i polach. Przenośny szkielet pasterzy.
- 14/Jak dawniej budowano miejsca obronne. Wybor miejsca na osady obronne: wzgórza i bagna. Skażone osady budowane na wyspach, opronnych wady i rowy/np. Blakupin, przelotnie/na gród obronny na jeziorze.
- 15/Najdawniejszą górnicy i najstarsze kopalnie krzemienia /krzemień, ruda i sól/ opałowe/ jak wydobywano miedź. Najstarsze kopalnie soli. Pierwotne wyrobienie krzemienia. Pierwsze kopalnie w Kracimkach w pow. /krzemień, ruda i sól/ opałowe/ jak wydobywano miedź. Najstarsze kopalnie soli.
- 16/Jak sporządzono narzędzia i inne przedmioty z kamieni i metali. sposób wyrobienia narzędzi kamiennych: przez obtłukiwanie/technika odłuskowa i włókowa/, przez gladzenie, odlewanie i wykonywanie narzędzi i ozdób z miedzi i brązu. Prowadzenie żelaza do wyrobu narzędzi i broni.
- 17/Najdawniejszy handel /co i jak wymieniano. sposób wymiany towarów przed wynalezieniem pieniądza. Pierwsze monety: muszla, skórki zwierzęce bryki soli, płyty płocienne, hydlo, metal na wagę.
- 18/Jak człowiek ozdobił siebie, swoje narzędzia, garnki i miejsca gdzie czcił swoich bogów. Początki sztuki. Najdawniejsze ozdoby/malowanie ciała, tatuaż, ozdoby z kraszów, jagód, skór zwierzęcych/. Zdobienie narzędzi i broni gdzie czcił swoich bogów. Ozdoby z metali. Sztuka o charakterze religijnym.
- 19/Jak powstała odzież. Odzież ze skór i traw/np. fartuszek, powstała nie spodniczki, spodni i kaftan/. Wynalezienie tkanin. Odzież z tkanin lnianych i wełnianych. szycie i haft. Opawie/bandaży, kierzpos i buty/.
- 20/W co wierzył i jak czcił swoich bogów człowiek pierwotny. Religia ludów myśliwskich: uczyty i tużos ku czci zwierząt. Religia ludów rolniczych: kult przodków i matki ziemi.

roczne obrzędy ku czci zmarłych. Religia ludów pasterkich: kult słońca. Przeżytki: dawnych obrzędów religijnych w dzisiejszych zwyczajach ludowych/turoń. karnawał, maskarady, maik, obrzędy świętojańskie. Wigilia Bożego Narodzenia i t.d./.

- 21/Jak cnow no Najda niejeze groby w jaskiniach. Chowanie zmarłych zmarłych w oza- w obrębie chat lub w grobach zbudowanych z glazów. w ch przeddzie. Groby ciepłopalne w popielnicach. jowych.
- 22/Jakie ludy nazy- Pochodzenie nazwy "słowianie".Przodkowie słowian wamy słowianami z epoki brązu i wczesnego żelaza /ludy kultury lu. Odhad żyli słow. życkiej/. wi nie nad Wisłą i Odrą.
- 23/słowianie południo. Wspólne pochodzenie ludów słowiańskich. Później- wi, wschodni i za- szy podział na trzy grupy, różniące się językiem chodni. Ich wędrów- i roznieśczeniem/jako przykłady dla grupy południowej: serbowie i Bułgarzy: dla wschodniej: zermanie pierwotnej Ukraincy i Rosjanie: dla zachodniej: Polacy i Czebi/ jedności.
- 24/słowianie zachodni. Plemiona lechickie/polskie/. Rolniczy tryb życia słowian. Gród słowiański jako miejsce i targowisko. Gniezno, Gród mieszka i rzemiosło i handel w Gnieznie.
- 25/Kraina wód i lasów wody i bagna bronią dostępu do Polski. Puszcze i krajobraz Polski polany leśne. Brak dróg. słabe zaludnienie i rzadkie osady.
- 26/Wspólnota rodowa. Powstanie organizacji plemiennych. Rod tej. grupa ludzka pochodząca od wspólnego przodka. Znaczenie rodu u dawnych plemion słowiańskich. Pierwsze związki plemion słowiańskich i pierwsze państwa. Legendy o powstaniu państwa polskiego /cykl wielkopolski i cykl krakowski/. Państwo Piastów.

W szk. 1945/46 program pogadarek prehistorycznych klasy III będzie realizowany także i w kl. IV-iej.

Za Inspektora szkolnego
FRANCISZEK HENRYK ROGUSKI
Franciszek Henryk Roguski
Podinspektor szkolny